

Procesforum i afskedigelsessag

Højesterets kendelse af 5. oktober 2001 (sag 377/2000). Kendelsen er refereret i UFR2002.18H.

Parter

Dansk Magisterforening som mandatar for et medlem
mod
Forskningsministeriet og Aarhus Universitet.
Finansministeriet biintervenerede i sagen.

Resumé

Sagen handlede om, hvorvidt Vestre Landsret eller en faglig voldgift var det korrekte forum for behandling af en sag vedrørende afskedigelse. Landsretten fandt, at retten ikke var kompetent til at tage stilling til, om afskedigelsen var sagligt og rimeligt begrundet, fordi sagen henhørte under faglig voldgift.

Påstande

Dansk Magisterforening påstod, at Vestre Landsret var kompetent til at træffe afgørelse om den konkrete afskedigelses lovlighed, herunder sagligheden.
Forskningsministeriet og Aarhus Universitet påstod, at Vestre Landsret ikke var kompetent til at træffe afgørelse i det konkrete tilfælde, jf. overenskomst af 24. juni 1991 mellem Finansministeriet og Akademikernes Centralorganisation § 21, stk. 1-6.

Sagsfremstilling

En forsker blev i 1993 afskediget fra Aarhus Universitet pga. samarbejdsproblemer og manglende opfyldelse af forskningsforpligtelse.
Overenskomsten mellem Akademikernes Centralorganisation og Finansministeriet indeholdt bl.a. bestemmelser om, hvorledes en afskedigelsesprocedure skulle foregå. Heri var det aftalt, at såfremt der var uenighed om en afskedigelse, skulle denne forhandles med den lokale ansættelsesmyndighed. Ved fortsat uenighed skulle sagen forhandles med Finansministeriet. Hvis der ej heller kunne opnås enighed mellem de centrale parter, kunne sagen indbringes for faglig voldgift.
Dansk Magisterforening anmodede om et møde i henhold til overenskomstens § 21, men på grund af forskellige omstændigheder bad Dansk Magisterforening om at få mødet udsat, hvilket Finansministeriet var indforstået med. Dansk Magisterforening anmodede ikke siden hen om et møde.
I 1998 anlagde forskeren sag ved Vestre Landsret for uberettiget afskedigelse.

Parternes argumenter

Dansk Magisterforening gjorde gældende, at Vestre Landsret ikke kunne afvise sagen. Den konkrete tvist angik ikke et fagretligt spørgsmål, men retsforholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Grundlaget for bedømmelse var den individuelle aftale, og ikke den kollektive overenskomst, der alene var udtryk for en minimumsbeskyttelse, og som alene kunne håndhæves af Dansk Magisterforening og ikke af den afskedigede medarbejder. Den afskedigede medarbejder var ikke afskåret fra selv at håndhæve sine individuelle rettigheder ved domstolene. Da der ikke var foretaget en fagretlig behandling af sagen, kunne sagen overgå til behandling ved Vestre Landsret. Dansk Magisterforening anførte endvidere, at det ville være i strid med den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvis den afskedigede medarbejder blev afskåret fra at få prøvet sin sag ved domstolene.
Forskningsministeriet og Aarhus Universitet anførte, at spørgsmål om hvorvidt afskedigelsen var

rimeligt begrundet henhørte under fagretlig behandling. Ved fagretlig behandling kunne der tages stilling til spørgsmål af fagretlig karakter som for eksempel sagsøgers forskningsindsats, idet der var mulighed for at anvende fagretlig kundskab i sagsbehandlingen. Da Dansk Magisterforening allerede havde påbegyndt en fagretlig behandling, var den afskedigede medarbejder afskåret fra at indbringe spørgsmålet for domstolene, til trods for at den fagretlige behandling ikke var afsluttet.

Vestre Landsrets kendelse

Den afskedigede medarbejder var omfattet af overenskomst for akademikere i staten, der indeholdt regler om proceduren ved påståede urimelige afskedigelser.

Dansk Magisterforening iværksatte efter afskedigelsen en fagretlig behandling i overensstemmelse med reglerne i overenskomsten, men den fagretlige behandling blev ikke afsluttet. Vestre Landsret havde ikke fået forelagt oplysninger om årsagen hertil. Det var dermed ikke godtgjort, at der forelå så konkrete omstændigheder, at den afskedigede medarbejder kunne få spørgsmålet behandlet ved domstolene trods den gældende aftale om behandling ved voldgift.

Endvidere fandt Vestre Landsret ikke, at det stred mod den Europæiske

Menneskerettighedskonvention

at afvise sagen.

Vestre Landsret fastslog, at retten ikke var kompetent til at tage stilling til, om afskedigelsen var rimeligt og sagligt begrundet.

Kære til Højesteret

Kendelsen blev kæret af Dansk Magisterforening som mandatar for forskeren. Dansk Magisterforening påstod Forskningsministeriet og Aarhus Universitet tilpligtet at anerkende, at domstolene har kompetence til at påkende spørgsmålet om afskedigelsens lovlighed, herunder dens saglighed. Forskningsministeriet og Aarhus Universitet påstod stadfæstelse.

Højesterets bemærkninger

Højesteret bemærkede, at den ved overenskomsten foreskrevne voldgiftsbehandling af spørgsmål om urimelig afskedigelse indebar en omkostningsfri retlig prøvelse for det enkelte medlem af Dansk Magisterforening, der ønskede at fremføre en sådan påstand. Højesteret anså denne mulighed for retssikkerhedsmæssigt fuldt betryggende.

Af bevisførelsen for Højesteret fremgik det, at Dansk Magisterforening ved skrivelse af 22. juni 2000 fastholdt anbringendet om, at afskedigelsen ikke var sagligt begrundet i forskerens eller Aarhus Universitets forhold. Forskningsministeriet og Aarhus Universitet anførte, at Finansministeriet havde givet tilsagn om, at fagretlig behandling kunne finde sted trods fristoverskridelsen.

Højesteret bemærkede, at Aarhus Universitet fortsat ønskede spørgsmålet afgjort ved en faglig voldgift, jf. overenskomstens § 21.

Herefter og i øvrigt af de grunde, der var anført i landsretten, stadfæstede Højesteret kendelsen.